

between: edukacja Kosmopolis 2020

WEBINARIA: BETWEEN.EDUKACJA: KOSMOPOLIS 2020

WEBINARIUM WSTĘPNE (08/06/2020) godz. 20.00

Temat: Kultura lokalna w dobie globalnego kryzysu

Prowadzący: Tomasz Wiśniewski (UG), Katarzyna Kręglewska (UG) i David Malcolm (SWPS)

Gość: Paweł Potoroczyn

Webinarium z Pawłem Potoroczynem, nawiązuje do prowadzonego przez fundację Between.Pomiędzy programu #WspieramyLokalnąKulturę. Paweł Potoroczyn, wieloletni dyrektor Instytutu Adama Mickiewicza, menedżer kultury i dyplomata, dzieli się własnym doświadczeniem w sferze działalności kulturotwórczej. Webinarium stanowi przejście z działań festiwalowych do intensywnej pracy nad samodzielnym projektem edukacyjnym.

WEBINARIUM 1 (21/09/2020) godz. 19.00 PL

Temat: Kosmopolis 2020: Wprowadzenie do projektu

Prowadzący: Tomasz Wiśniewski (UG), Katarzyna Kręglewska (UG), i David Malcolm (SWPS)

Podczas spotkania z nauczycielami biorącymi udział w programie edukacyjnym podsumowane zostaną dotychczasowe działania, a jednocześnie przedstawione będą najważniejsze jego elementy. Ogłosimy tematy i terminy poszczególnych webinarium i przybliżymy ich zakres. Omówimy strukturę przygotowywanych pakietów edukacyjnych. Liczymy na wypracowanie formuły działań w rzeczywistości szkolnej. Chcemy dowiedzieć się o Państwa możliwościach i oczekiwaniach.

WEBINARIUM 2 (28/09/2020) godz. 19.00 ENG/PL

Temat: Kosmopolis 2020: Miejsce spotkania

Prowadzący: Tomasz Wiśniewski (UG), Katarzyna Kręglewska (UG) i David Malcolm (SWPS)

Wszystkie działania proponowane przez fundację Between.Pomiędzy przygotowywane są w ten sposób, by zapewniały możliwość jak największej ilości spotkań przebiegających na wielu poziomach. Ważne są dla nas spotkania języków, kultur, działań akademickich, a także doświadczenia z młodzieżą. Podczas drugiego webinarium przybliżymy proponowane w rzeczywistości online działania prowadzone przez nas w ramach majowego festiwalu. Zakładamy udział nauczycieli i animatorów kultury biorących udział programu, tak, by ostatecznie ustalić przebieg działań na kolejnych jego etapach .

organizator

współpraca

Dofinansowano ze środków
Narodowego Centrum Kultury
w ramach programu
„Kultura w sieci”

between: edukacja Kosmopolis 2020

TEATR I NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

WEBINARIUM 3: (5/10/20) godz. 19.00 ENG

Temat: *Someone's banging at the door. Theatre and disabilities*

Prowadząca: Katarzyna Ojrzyńska (Uniwersytet Łódzki)

Webinarium *Kto się dobija do drzwi... Teatr i niepełnosprawność* zostanie poświęcone problemowi dostępu osób z niepełnosprawnościami do zawodu aktorskiego. Porozmawiamy o przyczynach i konsekwencjach tzw. *cripping-up*, czyli popularnej strategii obsadzania aktorów i aktorek nieposiadających niepełnosprawności w rolach postaci niepełnosprawnych. Przyjrzymy się, jak aktorzy i aktorki z niepełnosprawnościami, artyści i artystki, aktywiści i aktywistki oraz inni sojusznicy i sojuszniczki osób niepełnosprawnych starają się zmienić zastany stan rzeczy, przyczyniając się tym samym do tworzenia nowej estetyki teatru i nowych odczytań niepełnosprawności.

The webinar will focus on the problem of access of people with disabilities to the acting profession. We are going to discuss the reasons behind and the consequences of the so-called *cripping-up* – the popular strategy of casting non-disabled actors in roles of disabled characters. We are going to examine the ways in which various actors and actresses with disabilities, artists, activists, advocates and allies of people with disabilities seek to change this and thus contribute to creating a new theatre aesthetics and new perceptions of disability.

PODSUMOWANIE¹

Webinarium poświęcone było zarówno dostępności teatru dla osób z niepełnosprawnościami jak i ich udziałowi w tworzeniu wydarzeń teatralnych. Problem dostępności w teatrze pojawia się nie tylko w kwestii bycia widzem, ale także twórcą. Szkoły teatralne nie są przystosowane do przyjęcia studentów z niepełnosprawnościami i odradza się im wybranie aktorstwa. Kiedy osoby niepełnosprawne otrzymują role w filmach czy spektaklach, często podchodzi się do nich stereotypowo – pokazując je jako osoby niezdolne do samodzielności, traktując niepełnosprawność jako wyłączone z codzienności, czy uznając niepełnosprawność za metaforę. Często pojawiającym się fenomenem jest także *cripping-up* - zatrudnianie aktorów pełnosprawnych do zagrania osób z niepełnosprawnościami. Podczas odgrywania roli pełnosprawni aktorzy zazwyczaj powielają stereotypy i nieprawdziwe wyobrażenia o osobach niepełnosprawnych – dostosowywanie ruchów i zachowania do oka kamery przeinacza rzeczywistość. To właśnie aktorzy pełnosprawni najczęściej otrzymują za odegranie owych ról najważniejsze nagrody – odegranie niepełnosprawności traktuje się jako pewną wyżynę

¹ Autorką wszystkich podsumowań webinarium jest Agnieszka Grzegowska (studentka II roku ZIA).

organizator

współpraca

Dofinansowano ze środków
Narodowego Centrum Kultury
w ramach programu
„Kultura w sieci”

between: edukacja Kosmopolis 2020

aktorstwa. Tymczasem aktorzy niepełnosprawni nie mogą nawet liczyć na otrzymanie roli, a co dopiero na zostanie wyróżnionymi. W pop-kulturze wciąż brakuje pozytywnej, prawdziwej reprezentacji, a podporządkowuje niepełnosprawność pożądaną narrację. Pojawia się więc duża potrzeba włączania osób z niepełnosprawności w proces produkcji, zatrudniania niepełnosprawnych aktorów i wypracowywania metod pracy, które będą umożliwiały im wejście na ścieżkę zawodową. W końcu teatr powinien być dla każdego.

W trakcie webinarium, dr Katarzyna Ojrzyńska przywoływała przykłady teatrów angażujących osoby niepełnosprawne, przybliżała postaci aktywistów i aktorów niepełnosprawnych oraz pokazała możliwe rozwiązania istniejącego problemu.

Webinarium zostało przeprowadzone w języku angielskim.

WEBINARIUM 4 (13/10/20 WTOREK) godz. 19.00 PL

Temat: O niepełnosprawności, dostępności i języku

Prowadząca: Katarzyna Ojrzyńska (Uniwersytet Łódzki)

„Jak mówić o niepełnosprawności?” – to kluczowe pytanie, na które postaram się odpowiedzieć podczas webinarium. Istotnym punktem wyjścia dla moich rozważań będzie specyfika współczesnych studiów o niepełnosprawności (SoN), a w szczególności to, jak SoN definiują niepełnosprawność i poprzez język starają się kształtować jej społeczne postrzeganie. Webinarium będzie też okazją do dyskusji na tematy związane z dostępnością w teatrze, środowisku akademickim i życiu codziennym.

PODSUMOWANIE

W trakcie webinarium dr Katarzyna Ojrzyńska powiedziała o tym, jak znaczący jest język w rozmowach o niepełnosprawności. Nad tym zagadnieniem w dużej mierze pochylają się studia o niepełnosprawności (SoN), a na sam język najczęściej wpływają działania aktywistów. W mówieniu o niepełnosprawności są zwroty, których powinniśmy się odzwyczaić i ich unikać tak, aby nie krzywdzić tych, o których mówimy – w końcu za każdą wypowiedzią kryje się intencja. Warto zwrócić też uwagę, jak mówimy o osobach bez niepełnosprawności. W każdej naszej wypowiedzi na pierwszym miejscu powinna stać osoba, nie jej niepełnosprawność.

Drugim poruszonym tematem była dostępność, wciąż częsty jej brak i proces powoli następujących zmian. Dostępność w dużej mierze łączy się z naszym modelem traktowania osób z niepełnosprawnością i tym, jak o nich mówimy. Osoby niepełnosprawne, aktywiści oraz studia o niepełnosprawności starają się redefiniować pojęcie niepełnosprawności,

organizator

współpraca

Dofinansowano ze środków
Narodowego Centrum Kultury
w ramach programu
„Kultura w sieci”

between: edukacja Kosmopolis 2020

nastawiać krytycznie do modeli traktowania i działają na rzecz samostanowienia i samowystarczalności. Krytykuje się model moralny (symboliczny), charytatywny, medyczny a w zamian proponuje model społeczny i relacyjny. Dwa ostatnie opierają się na prawach obywatelskich i kładą nacisk na zwiększanie dostępności i sprawiedliwe, wyrównane traktowanie przez system i społeczeństwo. Przed osobami z niepełnosprawnością często stoją bariery, których osoby niepełnosprawne nie dostrzegają i tym samym ignorują istniejące potrzeby dostępności. Ponadto w pracy nad dostępnością często skupia się na zwiększaniu dostosowywaniu przestrzeni a zapomina o niepełnosprawnościach, dla których barierą nie będzie przestrzeń a np. bariera komunikacji. Zwiększanie dostępności to proces żmudny, ale bardzo potrzebny. Również teatry i miejsca kultury powinny dbać o zwiększanie dostępności na różnych polach.

WEBINARIUM 5 (19/10) godz. 19.00 ENG

Temat: Cultural translations: Historyja... and other stories

Prowadzący: David Malcolm (SWPS)

Jak tłumaczymy teksty z jednego języka na inny? Jak wyglądają tłumaczenia pomiędzy kulturami? Jakie są możliwości tłumacza? Z jakimi trudnościami napotkać się może tłumacz? Czy jedne utwory są bardziej odporne na tłumaczenia niż inne? David Malcolm postara się odpowiedzieć na te pytania omawiając konkretne przykłady. Misterium Wielkanocne? Proza z dziewiętnastego wieku? Wspomnienia? Popularne piosenki? Żarty? Profesor Malcolm opowie, jak tłumaczy tak różne konwencje.

How do you translate/transfer a text from one language and culture to another language and culture? What are the translator's possibilities? What are the difficulties that have to be faced? Are some kinds of text more resistant than others? David Malcolm will try to answer some of those questions by drawing on concrete examples. Medieval plays? Nineteenth-century prose? Memoirs? Popular songs? Folk lyrics? Jokes? Can it be done?

PODSUMOWANIE

Webinarium poświęcone było tłumaczeniom tekstów oraz wyzwaniom, które pojawiają się przed tłumaczem. Profesor Malcolm podzielił się swoimi doświadczeniami i pokazał, przed iloma decyzjami musi stanąć tłumacz, kiedy przekłada tekst na inny język. To, jaką formę obierze ostatecznie tekst, jest najczęściej zależne od konkretnego tłumacza i jego wyborów. Przekłady tekstów to nie tylko przetłumaczenie na inny język – to często także przełożenie kultury. Tłumacz musi podjąć decyzje, czy zachować specyficzny styl oryginału, czy zachować charakter konkretnej gwary, znak danej kultury. Czy tłumacz powinien zawsze jak

organizator

współpraca

Dofinansowano ze środków
Narodowego Centrum Kultury
w ramach programu
„Kultura w sieci”

between: edukacja Kosmopolis 2020

najdokładniej oddać oryginał, czy może stworzyć tekst, który brzmi jak gdyby oryginalnie powstał w języku, na który jest przetłumaczony? Bez względu na podjęte przez tłumacza decyzje, przetłumaczony tekst jest jego odpowiedzią na dany język.

Prof. Malcolm opowiedział też o swojej pracy nad *Historią o chwalebnym Zmartwychwstaniu Pańskim* i tym, z czym wiąże się tłumaczenie staropolskiego tekstu na dramaty w języku angielskim. Niektóre cechy tekstu oryginalnego muszą zostać utracone, np. ze względu na inną rodzinę językową, potrzebę dobrania pasujących rymów, czy konieczność uniknięcia dosłownego przekładu. Dlatego praca tłumacza to nie takie proste zadanie, jak mogłoby się wydawać.

Spotkanie przeprowadzone zostało w języku angielskim.

WEBINARIUM 6 (20/10) godz. 19.00 PL

Temat: Światy wewnętrzne: Witkacy

Prowadzący: Izabela Curyłło-Klag (Uniwersytet Jagielloński)

Gość: Jakub Kornhauser

Podczas webinarium zajmiemy się eksploracją światów zewnętrznych i wewnętrznych. Młodzieńcze podróże Witkacego będą punktem wyjścia do rozmowy na temat wypraw realnych oraz tych wyobrażonych. Poruszymy kwestię nudy jako stanu potencjalnie twórczego. Zastanowimy się także nad możliwością podróży mimo ograniczeń, na przykład pandemicznych.

PODSUMOWANIE

W trakcie webinarium szóstego wysłuchaliśmy rozmowy o twórczości Witkacego, jego młodości i artystycznej drodze. Nasz gość przybliżył słuchaczom zarys wczesnej twórczości artysty, który wydał pierwszy zbiór dramatów już w wieku 8 lat! Uczestnicy dowiedzieli się także o powiązaniach Witkacego z awangardą, jego rozumieniu rzeczywistości, wychodzeniu poza narzucaną formę, tworzeniu świata jedynie przylegającego do rzeczywistego. Przybliżone zostało pojęcie witkacowskiej nudy – pomyśleliśmy też, jak możemy przezwyciężyć nudę w czasie pandemii.

Okazało się, że między Witkacym a naszym gościem istnieje kilka powiązań – zamiłowanie do podróżowania, relacja z Zakopanem i zdolność do obserwacji otaczającego świata. Jakub Kornhauser opowiedział o swoim dzieciństwie, podróżach, nowej książce „Premie górskie najwyższej kategorii” oraz doświadczeniu czasów pandemii. Bardzo ważne było dla niego obserwowanie rzeczywistości i dostrzeganie jej.

organizator

współpraca

Dofinansowano ze środków
Narodowego Centrum Kultury
w ramach programu
„Kultura w sieci”

between: edukacja Kosmopolis 2020

Gość opowiedział o swojej miłości do sportu i jak znajduje w nim natchnienie, polecił kilka pozycji do przeczytania (D. Masłowska, „Inni ludzie”; M. Houellebecq, „Platforma”; M. Mokry, „Świergot”; O. Gitkiewicz, „Nie zdążę”; K. Trammer, „Ostre cięcie”) i doradził, jak zacząć karierę pisarską. Razem z prowadzącą doradzili także, jak zabrać się za czytanie Witkacego.

Webinarium odbyło się w języku polskim.

WEBINARIUM 7 (21/10) godz. 19.00 PL

Temat: Kreatywność w czasie pandemii

Prowadzący: Klaudia Łaczyńska (Uniwersytet Warszawski)

Ostatnie miesiące znacząco wpłynęły na wiele dziedzin naszego życia, zmuszając nas do zmian w działaniach i podejściu do wielu zagadnień. Zmieniły się nie tylko formy przekazu i odbioru sztuki, ale także formy kreatywności, również tej amatorskiej. Podczas webinarium porozmawiamy z przedstawicielami studenckiej grupy teatralnej „Cheerful Hamlets”, działającej przy Instytucie Anglistyki UW, o ich doświadczeniach aktorskich i pomysłach na teatr w czasie lockdownu. Spróbujemy odpowiedzieć na pytanie, jak czas pandemii zmienił podejście grupy do teatru i ich własnej kreatywności, i czego nauczyli się dzięki temu doświadczeniu. Porozmawiamy również o tym jaką wartością dla studentów (i uczniów) jest działalność w teatrze amatorskim.

PODSUMOWANIE

Gośćmi webinarium byli przedstawiciele studenckiej grupy teatralnej „Cheerful Hamlets” z Uniwersytetu Warszawskiego. Opowiedzieli, jak powstała ich grupa, jak powstają spektakle i projekty, w jaki sposób inspirują się Szekspirem oraz jak podejmują współpracę z instytucjami zewnętrznymi, np. z Ambasadą Irlandii. W „Hamletach” znajduje się miejsce dla każdego i każdy ma tutaj swoje zadanie, a grupa działa w sposób demokratyczny – decyzje podejmuje się wspólnie, wspólnie uzgadnia się podejmowane projekty. Przedstawiciele grupy zauważyli, że sytuacja pandemiczna stworzyła dla nich nowe możliwości i otworzyła drzwi dla nowych projektów. Lockdown silnie zmotywował „Hamletów” do znalezienia sposobów na tworzenie sztuki pomimo ograniczeń. Jak wiele profesjonalnych teatrów, grupa przeniosła swoją działalność do przestrzeni wirtualnej – tam odbywały się próby, powstała seria nagranych monologów, a już niedługo pojawią się nowe projekty! „Hamleci” wykorzystali lockdown do dalszego rozwoju, umacniania więzi i radzenia sobie z sytuacją poprzez sztukę.

Spotkanie odbyło się w języku polskim.

organizator

współpraca

Dofinansowano ze środków
Narodowego Centrum Kultury
w ramach programu
„Kultura w sieci”

between: edukacja Kosmopolis 2020

WEBINARIUM 8 (22/10) godz. 19.00 PL

Temat: Przekład kulturowy: Teatr w Japonii

Prowadzący: Sylwia Dobkowska (UG) i Szymon Gredźuk (Uniwersytet Mikołaja Kopernika)

Japonia jest krajem bardziej zróżnicowanym kulturowo, niż mogłoby się wydawać na pierwszy rzut oka. Niezwykle różnorodne, a zarazem ciekawe i piękne są też japońskie formy teatralne. W ramach tego webinarium zaprezentujemy i omówimy przykłady kilku klasycznych form teatralnych ukształtowanych w Japonii, takich jak kagura, nō, kabuki czy bunraku i na przykładzie okinawskiego teatru kumiodori ukażemy jak poszczególne formy czerpały z siebie nawzajem i przekazywały ponadczasowe treści, dopasowując je do innego środowiska kulturowego.

W ramach tego webinarium zostały zaprezentowane i omówione przykłady kilku klasycznych form teatralnych ukształtowanych w Japonii, takich jak kagura, gagaku, nō, czy kabuki. Na przykładzie okinawskiego teatru kumiodori prowadzący pokazali, w jaki sposób poszczególne formy czerpały z siebie nawzajem i przekazywały ponadczasowe treści, dopasowując je do innego środowiska kulturowego. Prezentacja została podzielona na odrębne prądy kulturowe kształtowane przez różne grupy społeczne w historii Japonii i charakterystyczne dla nich formy teatru, razem tworzące kulturową mozaikę, podlegającą ciągłemu przekładowi kulturowemu do czasów współczesnych.

Kumiodori, zaprezentowane w drugiej części prezentacji, jest formą teatralną, która została stworzona w 1719 przez Tamagusuku Chōkuna dla dworu Królestwa Riukiu na Okinawie. Powstała ona dla przedstawienia lokalnej kultury i ugoszczenia Chińskich posłów, którzy byli niezwykle istotni dla utrzymania odrębnej tożsamości i rozwoju gospodarczego królestwa. W tym czasie królestwo to było uwikłane w skomplikowane więzy podwójnej zależności wasalnej pomiędzy Cesarstwem Chin i siogunatem Japonii. Teatr kumiodori jest wybitnym przykładem przekładu kulturowego i przejawem komunikacji międzykulturowej – zaadaptowania elementów teatru japońskiego do okinawskich realiów i jego prezentacja na potrzeby chińskiego widza, przy jednoczesnym kreowaniu własnej unikalnej tożsamości i podtrzymywaniu dyplomacji.

W dalszej części prezentacji pojawiła się analiza komparatystyczna warstwy wizualnej i tekstowej przedstawienia kumiodori oraz najbliższej kulturowo formy teatralnej – nō. Bardziej niż buddyjska filozofia i estetyka kształtująca teatr nō, kumiodori rozwijało się pod wpływem konfucjańskiego sposobu patrzenia na świat, w dydaktyczny sposób przedstawiając

organizator

współpraca

Dofinansowano ze środków
Narodowego Centrum Kultury
w ramach programu
„Kultura w sieci”

between: edukacja Kosmopolis 2020

jego etykę, co wpływa na odbiór nawet podobnego wizualnie dramatu. Dziś kumiodori jest przede wszystkim narzędziem do zachowania tradycji, języka i kultury nie istniejącego już Królestwa Riukiu. Stanowi przykład kultury dawnej na potrzeby ludzi współczesnych, nadal budujących na jego podstawie swoją odrębną tożsamość kulturową.

PODSUMOWANIE

Webinarium poświęcone było teatrowi w Japonii – zagadnieniu niezwykle interesującemu i obszernemu. Prowadzący opowiedzieli o różnych formach teatru w tym kraju, czym się charakteryzują i skąd wynikają różnice między nimi. Przybliżyli uczestnikom najważniejsze zagadnienia z nimi związane, przedstawili ich historie i treść przykładowych spektakli. Każdy z nich ma trochę inną estetykę, co spowodowane jest położeniem geograficznym, historią i lokalną tradycją. Teatr japoński bardzo różni się od europejskiego. Przedstawione przez prowadzących formy teatralne kagura, nō, kabuki, bunraku oraz kumiodori. Chociaż niektóre z nich są w pewnym stopniu powiązane, każda z nich wypływa z innej tradycji i estetyki. W teatrze Japonii duże znaczenie mają stroje, maski i makijaż. Ważne są muzyka i ruch sceniczny, często wywodzący się z tradycyjnego tańca. Scenografia może być zarówno skromna, jak i bogata, zmieniana kilka razy w trakcie spektaklu. Na teatr japoński wpłynęła m.in. kultura Chin, samurajów, tradycja dworska, mieszczańska i prowincjonalna. Przedstawiane historie to często miejscowe legendy, opowieści o bóstwach i demonach. Wiele przedstawień nie zmieniło swojej treści i interpretacji od wieków, a doświadczenie bycia aktorem przekazywane jest z pokolenia na pokolenie.

Spotkanie zostało przeprowadzone w języku polskim.

WEBINARIUM 9 (23/10/2020) godz. 19.00 PL

Temat: W przestrzeni miejskiej, czyli happeningi Martina Blaszk

Prowadząca: Paulina Niedzielska (UG)

Gość: Martin Blaszk (UG)

Happening niejedno ma imię! Podczas webinaru porozmawiamy o różnych jego obliczach - na przykład o różnicach pomiędzy poznawaniem teorii happeningu, a tworzeniu go samodzielnie. Martin Blaszk opowie, jak przeprowadza swoich studentów przez proces twórczy podczas całego semestru zajęć, których zwieńczeniem jest samodzielnie zaprojektowane wydarzenie artystyczne. Podzielimy się także osobistymi doświadczeniami odbioru happeningów i uwagami na temat ich interpretacji. Artysta wcale nie musi dążyć do pełnego zrozumienia jego sztuki przez odbiorcę - ale tę myśl rozwinie już sam Martin Blaszk.

organizator

współpraca

Dofinansowano ze środków
Narodowego Centrum Kultury
w ramach programu
„Kultura w sieci”

between: edukacja Kosmopolis 2020

PODSUMOWANIE

W trakcie webinarium, dr Martin Blaszk odpowiedział na pytanie, na które odpowiedź nie jest tak prosta, jak mogłoby się wydawać – czym jest happening? Happening nie jest tym samym co teatr, jest raczej działaniem w rzeczywistości, „Ja” w sytuacji, przestrzeni i czasie. Przestrzeń, w której się dzieje to ogrom możliwości do wykorzystania przez artystę. Happening to negocjowanie reguł, budowanie narracji, zaangażowanie w nią widza i pozwolenie mu na własną interpretację. Happening można tworzyć w środowisku, z grupą ludzi, albo samodzielnie.

Dr Blaszk przybliżył słuchaczom swoją historię i opowiedział, jak zaczął swoją happeningową działalność. Wspominał także happenings stworzone w trakcie poprzednich edycji Festiwalu Between.Pomiędzy. Słuchacze poznali proces powstawania happeningu i jego wartość edukacyjną. Happening może uczyć reakcji na środowisko, na otoczenie i różne zachowania, uczy także działania w drużynie. Może być także formą badania społecznego.

Czas pandemii nie powstrzymał dra Blaszka od działania. Przeprowadził w ostatnim czasie dwa happenings o tematyce adekwatnej do obecnej sytuacji.

Spotkanie odbyło się w języku polskim.

WEBINARIUM 10 (26/10/2020) godz. 19.00 PL

Temat: Róża Ostrowska, czyli teatr i Kaszuby

Prowadzący: Ewelina Stefańska (UG)

Gość: Olgierd Walicki

Róża Ostrowska była niezwykle inspirującą osobowością. Wilnianka żyjąca wśród Kaszubów, która ukochała sobie ludzi „stąd” i niezwykłą wioskę Wdzydze. Kierowniczka literacka Teatru „Wybrzeże”, pisarka, redaktorka radiowa, współautorka i sygnatariuszka oświadczenia popierającego strajki studentów w marcu 1968. Z Olem Walickim, kompozytorem prywatnie związanym z Wdzydzami, porozmawiamy o tym, jak na nowo odkryć Ostrowską oraz o potencjale i różnorodności, jakie kryją w sobie Kaszuby.

PODSUMOWANIE

Webinarium dotyczyło Róży Ostrowskiej, jej obecności na Kaszubach i Kaszub jako miejsca, w którym dzieje się sztuka i miejscowa kultura. Prowadząca i gość wspominali, jak Róża trafiła na Pomorze i dlaczego się na nim zatrzymała. Róża Ostrowska była m.in. kierowniczką literacką w Teatrze Wybrzeże, kochała teatr i poświęciła mu dużą część życia, była też pisarką. Opowiadała się za trzymaniem się własnej wizji, wolnością i niezależnością – zarówno w sztuce, jak i w życiu.

organizator

współpraca

Dofinansowano ze środków
Narodowego Centrum Kultury
w ramach programu
„Kultura w sieci”

between: edukacja Kosmopolis 2020

Olgierd Walicki spotkał się z postacią Róży Ostrowskiej we Wdzydzach. Tam spędzał wakacje w dzieciństwie i tam mieszkała pisarka. Wdzydze były dla obojga ostoją. Dla Olgierda Walickiego były miejscem wychowania, poznania przyrody i ludowych twórców, wejścia w kaszubskie środowisko. Wdzydze są przepełnione magią Kaszub, wyjątkowymi osobowościami, piękną przyrodą, ludową twórczością. Mimo zmienności tego miejsca, zawsze można się w nich odnaleźć.

Nasz gość opowiedział o swojej drodze artysty, o inspiracji do stworzenia dwóch płyt związanych z Kaszubami (Kaszebe i Kaszebe 2), o pracy nad muzyką do adaptacji radiowych i spektakli. Opowiedział jak życie we Wdzydzach wpłynęło na jego twórczość i jak w jego głowie powstało własne wyobrażenie Róży Ostrowskiej. Spotkanie pełne było wspomnień, ducha Kaszub i refleksji.

Spotkanie odbyło się w języku polskim.

WEBINARIUM 11 (27/10/2020) godz. 19.00 PL

Temat: 44 pytania na temat Dziadów

Prowadzący: Małgorzata Woźniak (UAM, Poznań)

Goście: profesor Zbigniew Majchrowski, reżyserzy teatralni: Maja Kleszcz i Michał Zadara

W jakiej kolejności powinno się czytać „Dziady”? Jak trudna jest praca inscenizacyjna w przypadku tekstów Adama Mickiewicza? Wielka Improwizacja jest przerwana, czy skończona? Te i inne pytania będą mogli zadać uczniowie podczas wirtualnego spotkania z profesorem Zbigniewem Majchrowskim i reżyserem Michałem Zadarą. Teoretyk i praktyk – obaj znają „Dziady” od podszewki, a jednak wciąż chcą dyskutować, analizować i zadawać pytania... a także na nie odpowiadać!

PODSUMOWANIE

W trakcie webinarium, prof. Majchrowski odpowiedział na pytania słuchaczy i zmierzył się z najczęstszymi stereotypami na temat dramatów Mickiewicza i ich głównego bohatera, Konrada. Profesor wyjaśnił m.in. dlaczego Konrad jest przede wszystkim poetą, dlaczego „Dziady” nazywa się dramatem narodowym i w czym kryje się ich trwający do dziś fenomen? Wy tłumaczył też, dlaczego numeracja i kolejność dramatów jest taka a nie inna. Profesor przybliżył słuchaczom przykładowe inscenizacje teatralne „Dziadów” z ostatnich 10 lat i wcześniej.

Maja Kleszcz i Michał Zadara opowiedzieli natomiast o inscenizacji „Dziadów” jedynej w swoim rodzaju, bo trwającej kilkanaście godzin i uwzględniającej wszystkie cztery części. Realizacja dramatów w ten sposób miała na celu danie „Dziadom” ich własnego głosu, bez

organizator

współpraca

Dofinansowano ze środków
Narodowego Centrum Kultury
w ramach programu
„Kultura w sieci”

between: edukacja Kosmopolis 2020

skrótów, bez nabudowywania interpretacji. „Dziady” w reżyserii Michała Zadary były także próbą przewartościowania polskości, pokazania jej z innej perspektywy, poszukiwania czegoś innego i realnego. Praca nad spektaklem była w dużej mierze pracą kulturoznawczą, pracą nad językiem, nad odpowiednim dopasowaniem muzyki, uchwyceniem atmosfery „Dziadów”. Dla obu twórców realizacja „Dziadów” była wyjątkowa na inny sposób.

Niektórym „Dziady” mogą się kojarzyć z nudną lekturą szkolną. Dlatego nasi goście poradzili słuchaczom, jak odczarować Mickiewicza i na jakie sposoby można czytać dramaty tak, aby je zrozumieć. Przy odpowiedniej uwadze możemy odkryć ciekawe, nieoczywiste znaczenia.

Spotkanie odbyło się w języku polskim.

WEBINARIUM 12 (28/10/2020) godz. 19.00 PL

Temat: Teatr w czasie pandemii

Prowadzący: Zofia Pinkiewicz, Agnieszka Grzegowska i Bartłomiej Pastuszka (UG)

Goście: Profesor Jerzy Limon (Dyrektor Gdańskiego Teatru Szekspirowskiego) oraz Paweł Łysak (Dyrektor Teatru Powszechnego w Warszawie).

Czas pandemii i izolacji społecznej był czasem szczególnie trudnym dla instytucji artystycznych. Z jakimi wyzwaniami musieli zmierzyć się ich pracownicy? Czy da się przenieść teatr do przestrzeni wirtualnej? Jak poradziły sobie z tym wyzwaniem teatry polskie, a jak zagraniczne? W trakcie spotkania porozmawiamy o teatrze w czasach pandemii z gośćmi z Teatru Szekspirowskiego w Gdańsku oraz Teatru Powszechnego w Warszawie.

PODSUMOWANIE

W trakcie webinarium rozmawialiśmy o funkcjonowaniu teatrów w czasie pandemii i strategiach, jakie obrały na ten czas. Dyrektorzy teatrów opowiedzieli, jakie zmiany zaszły w prowadzeniu instytucji ograniczonych restrykcjami i z jakimi problemami musieli się zmierzyć. Najważniejszymi pytaniami, jakie musieli sobie zadać było: jak zapłacić pracownikom? Co z planowanymi premierami i próbami? Jak utrzymać kontakt z publicznością i być dla niej niezbędnymi? Każdy z teatrów znalazł adekwatne dla siebie rozwiązania i wprowadził je w życie. Teatr Szekspirowski stworzył m.in. platformę edukacyjną dotyczącą twórczości Szekspira, prowadził programy edukacyjne i wirtualne wykłady. Teatr Powszechny stworzył platformę VOD, wirtualną premierę spektaklu i udostępniał nagrane wcześniej przedstawienia. Jednak w teatrze wirtualnym brakuje obecności żywego widza, aktywnie uczestniczącego w wydarzeniu. Spotkanie wirtualne nie jest tym samym, co spotkanie na scenie i teatrom bardzo brakuje ich widzów. Dyrektorzy mają jednak nadzieję, że w końcu będziemy mogli wrócić do teatrów i doświadczyć ich na żywo.

organizator

współpraca

Dofinansowano ze środków
Narodowego Centrum Kultury
w ramach programu
„Kultura w sieci”

between: edukacja Kosmopolis 2020

Rozmawialiśmy też o tym, jak wygląda proces twórczy w obecnej sytuacji oraz czego możemy spodziewać się ze strony teatrów w najbliższym czasie.

Spotkanie odbyło się w języku polskim.

WEBINARIUM 13 (29/10/2020) godz. 19.00 PL

Temat: Wyspiański dzisiaj czytany, czyli „Wesele” Państwowego Policealnego Studium Wokalno-Aktorskiego im. Danuty Baduszkowej w Gdyni

Prowadzący: Katarzyna Kręglewska (UG)

Goście: Joanna Gostkowska-Białek i Maciej Konopiński (reżyser spektaklu dyplomowego)

„Wesele” Stanisława Wyspiańskiego i Państwowe Policealne Studium Wokalno-Aktorskie im. Danuty Baduszkowej w Gdyni – legendarny polski dramat z początków XX wieku oraz instytucja kształcąca niezwykłych aktorów musicalowych. Czy pisane dla teatru teksty się starzeją? Czy (i jak) inscenizować współcześnie klasyków? Jak rozumieć pojęcie wierności tekstowi? Słowo, muzyka czy obraz – który środek wyrazu odgrywa dominującą rolę w przedstawieniu teatralnym? O tych i innych zagadnieniach związanych z kreowaniem świata scenicznego porozmawiamy z zaproszonym gościem z Państwowego Policealnego Studium Wokalno-Aktorskiego im. Danuty Baduszkowej w Gdyni.

PODSUMOWANIE

Webinarium poświęcone było zarówno samemu „Weselu”, jak i jego realizacji przez studentów PPSWA. Dramat został wybrany ze względu na jego uniwersalność i zawarte w nim prawdy na temat naszego społeczeństwa. Nasi goście opowiedzieli, jak wyglądał proces realizacji spektaklu, jak wyglądały przygotowania i próby. Inscenizacja łączyła elementy kultury tradycyjnej, np. przyśpiewki, ludowy taniec weselny, elementy obrzędowe, z kulturą bardziej współczesną. Autorzy chcieli pokazać ważne dla siebie zagadnienia związane z „Weselem”, takie jak degradacja kultury chłopskiej, zagubienie jednostki, przewinienia przeszłości i ich wpływ na teraźniejszość. Chcieli także pokazać kulturę chłopską w naturalny sposób, adekwatny do rzeczywistości, odchodzący od krzywdzących stereotypów. Goście zwrócili też uwagę słuchaczy na to, czym „Wesele” może zaskakiwać. Ten sam dramat można przedstawić na wiele różnych sposobów, a interpretacje mogą się od siebie różnić zależnie od tego, jak zrozumiemy daną sztukę. W zrozumieniu może pomóc np. muzyka, która pełna jest symboliki i znaczeń.

Spotkanie odbyło się w języku polskim.

organizator

współpraca

Dofinansowano ze środków
Narodowego Centrum Kultury
w ramach programu
„Kultura w sieci”

between: edukacja Kosmopolis 2020

WEBINARIUM 14 (30/10/2020) godz. 19.00 ENG/PL

Temat: Performative liveness: Peter Brook, Complicité and Song of the Goat Theatre

Prowadzący: Tomasz Wiśniewski (UG)

Podczas spotkania rozmawiać będziemy o potrzebie uczestniczenia w przedstawieniach scenicznych w sposób niezapośredniczony, czyli po prostu w teatrze. Przywoływane będą relacje łączące świat sceniczny (aktorów) z widownią, a także niepowtarzalność wspólnego doświadczania współobecności w teatrze. Przywoływani artyści w sposób szczególny potrafią wykorzystać zjawisko nazywane niekiedy „nażywością” i o tym, czym jest „nażywość”, opowiemy na przykładzie twórczości Petera Brooka, londyńskiego teatru Complicité oraz Teatru Pieśń Kozła.

PODSUMOWANIE

Webinarium poświęcone było zagadnieniu *performative liveness* (nażywość) w teatrze i innych sztukach performatywnych. Profesor Wiśniewski przybliżył jego definicję i kiedy oraz jak się z nim spotykamy. *Performative liveness* to fenomen pojawiający się w sztukach performatywnych polegający na żywym doświadczeniu, interakcji i spotkaniu aktorów z widzami. Ważne jest tu doświadczenie samo w sobie, odsunięcie od siebie na chwilę chęci interpretacji i natychmiastowego zrozumienia. Sztuki performatywne używają do komunikacji własnego języka a *performative liveness* jest jednym ze sposobów na zetknięcie się z nim. Na przykładzie twórczości teatrów Complicité oraz Song of the Goat Theatre (Teatr Pieśń Kozła), słuchacze mogli lepiej zrozumieć fenomen nażywości. Oba teatry posługują się różnymi znakami i komunikują się z widzami na innych płaszczyznach, na różne sposoby. Teatr Complicité posługuje się technologią i mediami jako inną drogą komunikacji. Teatr Pieśń Kozła używa śpiewu w różnych językach – mimo to, nawet ci widzowie, którzy ich nie znają, są w stanie zrozumieć przedstawienie. Posługiwanie się multimediami i śpiewem otwiera nowe możliwości doświadczenia teatralnego, nowe sposoby komunikacji i zrozumienia. W końcu teatr opiera się nie tylko na sferze werbalnej, ale także na języku ciała, pokazywaniu emocji, muzyce, tańcu. Istotą *performative liveness* jest przede wszystkim obecność, współdzielenie środowiska i komunikatywność. Profesor zwrócił dlatego uwagę na różnice między występami na żywo a nagraniami, którym brakuje najważniejszego aspektu nażywości – współobecności wykonawców i widzów.

Spotkanie odbyło się w języku angielskim.

organizator

współpraca

Dofinansowano ze środków
Narodowego Centrum Kultury
w ramach programu
„Kultura w sieci”